

Pastinszky Miklós
Tapolcainé Sáray Szabó Éva

Pesty Frigyes 1864. évi helynévgyűjtése
Komárom megye

Tatabánya
1977

Helynevek Tarján községből Komárom megyéből

- ad I. Komárom megye tatal járás, /239/ a tarjányi kerület a szoligabíró urnak székhelye Tarján.
- ad II. Tarján község Idegen nyelvekben sem bír más elnevezéssel és ország szerte csak is Tarján név alatt ismeretes.
- ad III. Tarján falu hajdanában sem bírt más elnevezéssel.
- ad IV. Tarján község már 2^d^{ik} András magyar király idejében emlegettetik, mikor t. i. Tarján mint flók egyház a Zsámbéki plébániához - későbbben t. i. 1624. évben ismét Bajna [Bajná - hoz áthuzva] plébániához csatoltatott, míg végre 1778. évben Tarjányon plébánia fel állítatott.
- ad V. Tarjányt hajdanában tiszta magyar ajku nép lakta és csak 1641. évben Rajna vidékéről települt le 10 német család - későbbben 1723^{ik} évben ismét 40. német család települt le, kik Schweitzből jöttek, és mostanában annyira elszaporodtak már, hogy Tarjányt jelenleg 1670. német ajku mind Rom: kath: és csak 262 Refor: vallásu magyar lakja. Mind a két felekezetnek külön templomjok és plébániájok vagyon.
- VI. Hogy Tarján már a Romlak idejében létezett azt több helyeken található régi alapfalak kiasásánál talált Romai pénzek és romai téglák tanúsítják.
- VII. Tarján község határában előfordult többi topographia! nevek u.:m: 1° Kisstarján dülő szántóföldek a' helység mellett. 2^{or} Kálvária dülő szántóföldek és rétek neveztetik pedig ugy mivel a' Kálvária szomszédságában fekszik. 3^{or} fekete kő dülő rétek és szőlőhegy elnevezését a' hegytől veszi mely szőlővel plántálva annak tetején egy fekete kőszikla látszik. - 4. Téglá vető dülő szántóföldek és rétek nevét onnan bírja, minthogy hajdanában az uradalom itten téglát égettetett. 5. Lovász hegy dülő szántóföldek, rétek és szőlőkertek

nevének eredetét nem tudni. 6. Sövénykúti dűlő, szántóföldek, rétek és szőlőkertek nevét veszi azon kútforrástól mely az előtt sövényel be volt kerítve. 7e Csatári dűlő szántóföldek és rétek nevét állítólag egy volt birtokosától veszi. 8^a Szalonka dűlő - szántóföldek hajdanában mikor még erdőség borította volt a' szalonkáknak kedves helyök lehetett. 9e mélyvölgyi dűlő szántóföldek, melyek völgyben fekszenek 10e Őrhegy, szőlők és rétek - jókora magos hegy a' határ szélén. - 11e fakóhegy szőlővel beültetett hegy a' hol kevés de a legjobb bor terem az egész határban, nevét állítólag onnét vette, hogy régenten egyik tulajdonosa egy szép fakólóért elcserélte. 12e Mogyoróskúti dűlő, szántóföldek, hely a' hol minnek előtte kiirtva lett volna sok mogyoró terem. 13ra Barta hegyi dűlő szántóföldek és rétek, nevének eredetét nem tudni. 14. [Olm áthuzva] Omláskúti dűlő szántóföldek és rétek posványos hely. 15re Kisszállás dűlő szántóföldek, rétek és szőlőhegy nevét onnét veheti minthogy a földes gazdák mikor nehéz munkájokat végezvén ottan borházaikba betérnek és bor mellett kipihenik magokat. 16. Sikárkertli dűlő szántóföldek. - 17. Juhászréti dűlő szántó földek és rétek. 18. Pusztaszőlő kiirtott szőlőhely jelenleg szántóföldek. 19. Nyáros szántó földek. 20. Somlyó hegy erdővel borított nagy magos hely a' határ szélén a' tetején most is kisebb szerű várnak alap falai feltalálhatók, sok som bokor feltalálható. 21. Baglyas hegy - bokros erdővel elborítva, 22re Csurgóhegy, kevés szántóföldek, rétek és szőlőkertek, de legnagyobb részt erdőség. 23. Zsuzsa rét jókora [nagy áthuzva] kiterjedésű hosszasan elnyúló hely az erdők közt. Szántóföldek és rétek hajdanában egy Zsuzsa nevű nemes leány bírta. 24. Tornjóhegy erdővel borítva Tornjó nevezetű pusztá szomszédságában. 25. Herkályos szinte erdőség. 26. Peskő alja, Tamáskő és Kalmár-dűlő nagy és szép erdőség [sok áthuzva] ez utóbbi kapta nevét mivel ott régenten egy kalmár az út mellett lévő mélységbe zuhanván lovastól elvezett. Meg említenő az is, hogy

a' Tárjánýi erdőségekben szarvasok, őzök és vaddisznók nagy mennyiségben találhatók. 27. Tárjáný határos éjszakról Héreg és Bajna, keletről Bicske, Németh egyház és Tornyos pusztával délről felső és alsó Galla, nyugotról Tolna és Tardos helységekkel.

Kelt Tárjánýon, 1864. évi Április hó 11-én

Schwanauer Mátyás

Miller János

h. jegyző

bíró

lf. Kiss Josef törvénytörő

T Á R K Á N Y /240, 241/

580-581.

Helynevek Tárkány községből Komárom megyéből

1^{so} pont. Tárkány község fekszik Komárom megye Gesztési Járásába /242/ a megye nyugottl részén éjszakról Bábolna Cskir.Mén-
nes Intézetl pusztá, keletről Nagy Igmánd és Csep közsé-
gek, délről Vasdllye cs. kir. Kisbéri ménes Intézetl
pusztá nyugotról Tarcs és Őlbő puszták.

2^{ik} A község neve csupán Tárkány minden más vagy el ferditett
név nélkül. Lakossal Magyar telkes gazdák s napszámzó
zsellérek 1870.

3^{ik} Soha más nevét nem hallottuk.

4^{ik} Hajdanába pusztá [lehetett, áthuzva] volt ugyan Tárkány
névvel 1684^{ik} évbe a Török háboru után Genczy Egyed Szt.
Mártonyi Fő apát kezdte meg szállítani már 1714^{be} Göncz
Coelestin fő Apát alatt rendezett urbérl község volt.

5^{ik} különféle helyekről népesítetett csupán magyar szál -

6^{ik} pontokra. 10^{ikkal}. A mondákba hallottuk hogy Árpád magyar hon Ala-